

Jørgen Thomsen, lögtingsmaður, skrifvar:

Vit hava russarasáttmálan fyri neyðini

Alt livandi, í hvussu er tað, sum roynir at komast undan, vendir sær ella fer haðar, sum maturin er at fáa.

Síðan vit føroyingar mistu rættin ella so nær sum mistu allan rættin at fiska á fjarleiðum hevur tað verið neyðugt hjá okkum føroyingum at samráðast við aðrar um at fáa loyvi at fiska á teirra leiðum. Afturfyri hesi loyvi mugu vit so lata teir fáa møguleika at fiska hjá okkum.

Tað eru helst fleiri flokkar og menn við, sum halda, at vit neyvan verða førir at breiðføða okkum einans við at veidda innanfyri okkara egna sjómærk.

Stórir fiskar eta smáar, sigur orðatakið — eitt sera beinrakið orðatak, sum er ásannað í mongum føri og tí verður tað ein stóðugur bardagi til allar síðir hjá eini so litlari tjóð sum okkara.

Føroyingar valdu tí at vera uttanfyri felagsmarknaðin, mest av tí sama, at vit væntaðu, at vit høvdu hvortvið sum tjóð, um so varð, at vit gövu okkum upp í hendurnar á felagsmarknaðinum, tí so hevði alt havið kring okkum komið undir EEC-sjóki. Soleiðis høvdu teir havt ræðið yvir okkara ríkidømi og harvið yvir føroyska samfelagnum eftir stuttari tíð.

Tað tykist sum at tey fiskivinnulond, sum eru limir í EEC, hava trótt hetta litla land, sum roynir at berjast fyri at koma undan sum fólk.

Ellar er tað soleiðis, sum so mangur hevur sagt, at tað er torført hjá stórum londum, sum hava órvisi livsgrundarlag enn vit hava, at skilja støðu okkara føroyinga, sum hava hjallin á sjónum — og einans á sjónum.

Skulu vit byggja upp hetta samfelag, soleiðis at føroyingar verða eitt sjálvbjargið fólk, so megu teir fólkavaldu, løgting og landsstýri, leggja alla orku í, ja, meiri enn tað, fyri at fáa til vega fiskiveiðuavtalar við allar teir, sum vilja loyva okkara ágrýtnu fiskimonnum at royna seg.

Tað er sera óheppið, at flokkar spæla politikk við hesum spurningum, tí sum áður sagt, hetta er ein týðandi partur av livsgrundarlagi okkara føroyinga.

Okkara fíggarliga støði er millum annað hesir fiskiveiðusáttmálar, sum okkara ráðandi menn við skilagóðum samráðingum hava vunnið okkum.

Mikið lættari var, um vit høvdu møguleika fyri at liva av tí, sum veiðast kann á egnu grunnum, men tað stendur rimmarfast, at sum stóðan er, so hava vit henda russarasáttmála fyri neyðini.

Vit leika í sum óðir eftir at útbyggja hetta land, serstakliga á samferðslu-økinum. Nógv av hesi útbygging er uttan iva gagnlig. Vit fáa eitt betri samfelag at liva í — tað halda vit í øllum føri. Men

hin síðan — tað vil siga inntøkusiðan, má koma í fyrstu røð. Vit megu hava veiðumøguleikar og ein fyrstafløks flota til at troyta hesar møguleikar — tað er í øllum føri javn-áðarfloksins støða.

Í 10 ár hava vit føroyingar havt fiskiveiðusáttmála við Sovjet. Hví! Tí vit eru trongdir til tað. Vit megu hava valuta til hetta samfelag, og her eru tað okkara ágrýtnu fiskimenn, ið vinna okkum fisk, rækjur og annað bæði nær og fjar.

Eyðsæð er, at ávisir flokkar royna at kóka politiska skrinðusúpan burtur úr russarasátt-

málanum, uttan at vísa á aðrar møguleikar. Hetta hava teir fullan rætt til at gera, men tað kunnu neyvan vera tvínnar meiningar um, at hetta politiska spæl er til ógagns.

Gyklað verður fram tann støða, at Nato-ovastar liggja í andveki, tí vit hava endurnyggað ein 10 ára gamlan sáttmála við Sovjet. Ein var farin at ivast í, um ávisar krefst í hesum samfelag vóru slopnar inn ígjøgnum prestadyrnar hjá Nato til tess at fáa teir at ørkmyla føroyska veljaran.

Men útvarpið visti at siga frá, at einki hald var í nøkrum Nato-tíðindum.

Tá er Nato-gátan ikki torført at gita.

Jørgen Thomsen

Tey Grønu:

- Fyrst stovnan, so undirskriftir

800 krevjast til lögtingsvalluttøku

- Farið verður undir fyrireikingar til stovnan av flokkinum Tey Grønu í Føroyum um heilt stutta tíð, og ikki fyrrenn tað er fingið frá hondini, verður farið undir undirskriftssavnan.

Hetta sigur Hans Birgir Hansen í Havn, sum er høvudsigtakarinn til at fáa grønu rørslna umboðaða í Føroyum í floksskapi.

Hann sigur seg vera um at koma í trupulleikar, tí fólk ganga á kroppin á honum hvønn dag og spyrja, nær farið verður undir at savna undirskriftir til flokkin, soleiðis at hann t.d. kann stilla upp til lögtingsval. Og til hetta krevjast um 800 undirskriftir.

- Eg má fyrst hava umboðanar- og samskipanarráðið upp á beinni, áðrenn farið verður í holt við tað, sigur Hans B. Hansen við Dimmalætting. - Men innan fyrri ein mánað er ætlanin at fara undir eina fundarøð at greiða frá endamálsgreinunum, og seinni kemur sjálf skráin til viðgerðar. So fyrr enn flokkurinn er stovnaður verða undirskriftir ikki savnaðar, sigur hann.

Úr virkisráðum

Vit hava fyrr her í blaðnum havt brot úr skrá og endamálsgreinum hjá Tey Grønu, og vit taka her nakð aftrat av tí, ið sagt verður um ymisk virkisráð, fyrst um vistfrøði:

Okkara heimur er vistfrøðiliga avmarkaður, og tískil er óavmarkaður vøkstur ikki

til staðar. Økingarpolitikkurinn verður ar støða, og ein vistfrøðiligur politikkur at seta í staðin, ið hevur til høvudsendamáls at finna eina varandi og heimsfevandi vistfrøðiliga javnvág.

Vistfrøðiligur politikkur er eitt nei til samfelag, ið bert skal geva, til ránsnýtslu av náttúruni og ráevnini. Heldur taka vit undir við einum samfelagi, ið skipar seg eftir tørvinum hjá menniskjanum og komandi ættarliði, og ið fer væl um tey ríkidømi, náttúran hevur at bjóða.

Slikar broytingar av tí verandi støðu, kunnu bert verða framdar av eini politiskari rørslu, ið hevur til endamáls at fremja solidaritet menniskjumi millum og fólkaraði, og ið ikki vil taka lut í livstíggindaligu kappingini.

Fríður

Vit seta okkum sum mál, eitt fríðarsamfelag, har menniskjagatur og harðskapur mót øðrum menniskjum ikki er til. Øll menniskju skulu hava fríð móti harðskapi og valdsmissýtslu, bæði innan okkara egna samfelag og tjóðanna millum.

»Eingin harðskapur« loyvir sjálvverju. »Eingin harðskapur« loyvir eisini sosiala móttøðu. Sjálvverja

Hans Birgir Hansen

og móttøða er ikki einans loyvt, men oftast einasti møguleiki fyri verju móti verandi ráðandi skipanum og ágang myndugleikanna.

Fólkaræði

Okkara ynski er ein mundað miðspjalding og eitt meiri beinleiðis fólkaræði. Avgörðir skulu fyrst av øllum takast av teim menniskjum ið verða rakt av teim. Slíkt krevur litlar eindir, ið mugu hava mundað sjálvverju. Vit ganga inn fyrri stórra beinleiðis ávirkning til fólk ið øllum politiskum økjum, tó er neyðugt fyri styttri ella longri tíð, at vistfrøðiligi

politikkurinn verður lagdur undir eina samskipan. Men allar staðbundnu politisku avgerðir skulu krevjast lagdar undir fólkaatkvøðu.

Okkara egna innanhýsis skipan verður sjálvandi at ganga inn undir okkara demokratisku hugsjónir. Tískil verða vit at skapa eina floksskipan, ið er demokratisk og miðspjald. Hetta hevur við sær, at vit í mun til teir verandi flokkarnar vilja mangla eina eind og stev, tó vilja vit vinna frælsi og virkishug.

Sosial trygd

Okkara sosialpolitikkur hevur sum mál at beina burtur tørvin fyri verandi sosialu veitingunum. Allar sosialar veitingar eru undirlagdar skrivstovuveldinum og gera fólk ómyndug. Menniskju, ið koma í neyð, skulu hava hjálp, men tað skal ikki fáa okkum at góðtaka teir sosialu ójavnar, ið oftast eru orsökini til, at fólk koma í slíka støðu.

Í einum menniskjaligum samfelagi eigur ein borgarløn, ið ikki er bundin at verkaevnum ella verkamøguleikum, at verða ein grundleggjandi rættur, ið nevnliga skal hava til endamáls at skapa neyðuga sosiala tryggleika, uttan tó at virka ómynduggerandi.

Tað hoyrir somuleiðis til ein sosialan sosialpolitikk, at øll, ið ynskja at arbeiða, mugu bíta tað arbeiðið, ið er til taks.

Umhvørvi og náttúran
Atgerðir móti náttúrligu

livsmøguleikunum og útrudding av djóra- og plantusløgum órógvavirðingavága í náttúruni, og við tí livsgrundarlag okkara. Umhvørvið má varðveitast ella endurskapast, um so er, at komandi ættarliðum skal tryggjast eina menniskjaliga tilveru. Misnýtslan má stóðast, áðrenn ov seint er.

Vit kunnu ikki loyva:

- at jørð, vatn og luft verður víðfarið sum eitt slag av eingangstilfari.

- at náttúrligi vøksturin í landsskapinum verður lítill virt og oyðilagt.

- at fleiri og fleiri djóra- og plantusløg hvørva, tí at teirra náttúrliga livsumhvørvi verður oyðilagt.

- at náttúran verður dálkað við eiturevnum ella radioaktiviteti.

- at man uttan fyrilit høgger trø niður, fyri at gera pláss til vegir og hús.

Vit krevja, at trygd verður fyri eini heimsfevandi vistfrøðiligi javnvág, sum t.d. gjøgnum hesi krøv:

- tann, sum dálkar, skal sjálfur gjalda fyri skaðan.

- skógir og annar trævøkstur skal varðveitast og mennast.

- framleiðslan skal umskipast, soleiðis at spilllevnini í størsta mun verða endurnytt og undir ongum umstøðum verður at dálka náttúruna.

- eingangstilfar og tilfar við stuttari haldtíð skal skiftast út við tilfari við longri haldtíð.

- organiskt burturkast skal tyrvast og ganga inni náttúrligu ringrásina.

- burturkast, ið ikki kann endurnýttast, skal goymast trygt, men eigur helst ikki at koma fyri.